

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 3228/922.

Aviz oficial.

Ministerul Cultelor și Artelor cu actul Nr. 49113 din 25 Octomvrie 1922 a ordonat salariile cuvenite preoților diecezei Aradului pe trimestrul 1 Iulie — 30 Sept. a. c.

Referitor la distribuirea acestor salarii se mențin dispozițiile publicate în „Biserica și Școala” cu Nr. 1917/922.

Preoții, cari doresc a ridica retribuția personal, sunt poftiți a se prezenta la Administrația casei consistoriale în următoarele zile dela 8^{1/2} până la 11^{1/2} a. m. și anume:

Luni, în 31 Oct. (13 Noemvrie) a. c. preoții din tractul Arad, Șiria și Vinga.

Mărti, în 1/14 Noemvrie a. c. preoții din tractul Chișineu, B. Ineu și Hălmagiu.

Mercuri, 2/15 Noemvrie a. c. preoții din tractul Buteni și Radna.

Joi, 3/16 Noemvrie a. c. preoții din tractul B.-Comloș și Timișoara.

Vineri, în 4/17 Noemvrie a. c. preoții din tractul Lipova și Belinț.

După amiază Cassa nu face solviri.

Fiecare preot să observe, strict termenul de solvire, pentru că sumele neridicate se vor vărsa la Perceptoratul regesc.

Părinții protopopi, cari de bună voie și pe propria lor răspundere se angajază să ridice și să distribuie retribuțiile preoților, vor avea să prezinte Administrației casei consistoriale două conpecte a preoților îndreptățiți cu indicarea sumelor arătate pe blanchetele de chitanțe.

Arad, 17/30 Octomvrie 1922.

Joan J. Papp
Episcop.

Nr. 2916/922.

Circulară

cătră Onorata Preoțime de sub jurisdicția Consistorului ort. român din Arad.

În temeiul rezoluțiunii Prea Ven. Consistor mitropolitan de sub Nr. 212 M. 1922, prin aceasta se aduce la cunoștință Onoratei Preoțimi eparhiale, că Biserica noastră, a căzut de acord cu On. Directorat general al Instrucțiunii dela Cluj, de a se lua următoarele demersuri pentru *formarea unei sucrescențe de profesori de religieune*, pentru trebuințele de acum și din viitor ale sfintei noastre biserici.

La Consistoarele eparhiale, deci și la Consistorul nostru, se va constitui câte-o comisiune pentru cvalificarea profesorilor de religieune, din materiile religioase, având aceasta comisiune să examineze din studiile: Apologetică, Studiul biblic, Istoria bisericească, Dogmatică, Morală, Dreptul canonic și Catehetică.

Examenul dat înaintea comisiunei consistoriale va avea caracterul de *examen fundamental și contras*, și va îndreptăți pe ceice-l vor presta, să se supună examenului pedagogic, înaintea unei comisiuni speciale a Universității din Cluj. Prestând și examenul acesta, candidații vor primi în regulă diplomă de profesori de religieune pentru școlile secundare și cele similare.

Aceste măsuri exeptionale se susțin numai pentru anul școlar curent, iar pe mai târziu asemenea examene vor întâmpina mai mari dificultăți. Pe de alta parte, e de dorit, că la aceste examene să se anunțe cât mai mulți candidați, în interesul înseși bisericii și a candidaților.

La asemenea examene vor fi admiși acei

preoți, cari: au terminat studiile secundare, obținând testimoniu de maturitate; au terminat cursul teologic sistematic.

Deci ceice doresc a se supune acestui examen să se anunțe la subsemnatul Consistor în 30 zile dela publicarea acestei circulare, prestând *in original* documentele de studiu, arătate mai sus, precum și atestatele trebuincioase despre serviciile bisericești școlare îndeplinite până aci și alte dovezi recomandătoare.

Cei avizați la aceste examene sunt în primul loc profesorii actuali de religione și cateheții, cari nu și-ar fi făcut examenele.

Candidații pentru examenele din chestiune sunt avizați de pe acum, pentru orientare, că examenul de capacitate sau pedagogic va fi de a face în luna Maiu 1923, pe când, spre a se putea supune examenului de capacitate, vor primi dela comisiunea consistorială cuvenitul certificat și o hârtie recomandătoare.

Arad, din ședința consistorială dela 6/19 Octomvre 1922.

Consistorul ort. român din Arad.

Glasul Clopotului.

Câte nu vorbește creștinului, glasul clopotului bisericii, numai să vrea să ia bine seama și să înțeleagă.

In răsărit de soare, când omul pornește la muncă, limba clopotului îi vorbește, că bine este omului să înceapă lucrul său c'o rugă la Dumnezeu, Care ajută tot celui ce se roagă în numele Său. Și, că bine este creștinului să știe și să creadă, că este *Cineva*, mai prestus de noi toți, neasemănat mai mare și mai puternic, Care veghează și face să ducem cu bine, la capăt, lucrul nostru și Care ne păzește de toată primejdia luptei vieții.

Spre asfințit de soare — pe la *vecernie* — clopotul bisericii ne vestește c'a doua zi e sărbătoare și ne îndeamnă să potrivim astfel lucrul nostru, ca să lăsăm și inimii câteva clipe de rugă, după atâta lung de vreme de trudă, dar mai ales de somn și de petrecere a trupului nostru.

Și tot acum — la *vecernie* — glasul clopotului ne îndeamnă să încheiem lucrul nostru cu rugă de mulțumire Celui ce ne-a ajutat să săvârșim cu bine munca noastră zilnică.

Dumineca și toată sărbătourea, glasul clopotu-

lui ne cheamă la biserică, în sfânt locașul Domnului, spre mulțămirea a tot binele primit dela El și spre rugă de ajutor și de-aci înainte. Biserica ne cheamă, prin glasul melodios al clopotului, la sânul său primitor a tot omul, mic și mare, spre a ne învăța învățăturile sfinte și mântuitoare ale Fiului lui Dumnezeu; spre a ne povesti din viața sfinților și mucenicilor credinței creștine; spre-a trăi împreună, câteva clipe, ca frații, în duhul dragostei și pietății creștine din cuprinsul ei; spre-a ne lepăda de toată grija cea lumească, aci, înaintea sfântului altar, și-a ne apropia cât mai mult de El, Care ne-a dat viața și ne ține în viață, fără de care nimic nu suntem și nimic nu putem; și în urmă de-a ne împărtăși cu cinstit și sfântul trup și Sânge al Domnului, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Și nu odată, de trei ori ne cheamă și cu atâta dulceață și melodie în glas, că doar va mișca nepăsarea noastră și va încălzi și topi răceala noastră spre tot lucrul bun și de mântuire sufletului nostru.

In slujbele de mulțumire — Tedeum — glasul clopotului se unește cu glasul nostru, cu ruga noastră și împreună le poartă ecoul până în slava Cerului, unde tronează Cel Prea Înalt, ca prinos de recunoștință a noastră, a pământenilor.

Dar cât de plângător și tânguios sună clopotul, când un credincios al bisericii închide ochii pe veci! Cu adevărat clopotul plânge par'că cu noi *moartea* dureroasă a celui iubit al nostru. În tot întinsul unei biserici, până departe, în lungul și latul satului, glasul plângător al clopotului duce vestea tristă a morții unui frate. Iar ecoul văzduhului poartă glasul clopotului până în Înaltul Cerului, să vestească locuitorilor Impărăției Cerești, că încă un creștin se mută dela cele pământesti la cele cerești. Și nu odată, ci, de mai multe ori, plânge clopotul pe cel mort, amintind par'că tuturor durerea fără margini a celor cari l'au pierdut.

Iar când cel mort este dus la groapă și-atunci clopotul însoțește, cu atâta tristețe de sunet *drumul lui la groapă*. Mai mult, cei dintâi bulgări de pământ se aruncă pe trupu-i tot în sunetul plângător al clopotului.

Când se fac *pomeniri și rugăciuni pentru morții noștri*, clopotul bisericii se roagă și el, și rugile noastre împreună străbat văzduhul și se poartă pe aripi nevăzute înaintea scaunului Dreptului judecător, ca în nemărginita-l bunătate să dea iertare greșalelor lor.

In vremuri de bejenie, de năvălire în țară a dușmanului și de războiu ucigător, clopotul bisericii vestește tuturor primejdia ce paște toată țara și vestește Cerului pornirea dușmănoasă a cutropitorului și nedreptatea ce se face, cerând par'că Dreptății Dumnezeiești să nu lasă nepedepsită fără delegea ce se face.

Și când se încheie *paee* între oștirile vrăjmașe,

pe câmpul de luptă, tot glasul clopotului aduce știri îmbucurătoare a împăcării, vestea bună a păcii între popoare.

* * *

Iubite creștin, oriunde vei fi și oricând vei auzi glasul clopotului, te oprește o clipă, în mersul gândurilor tale și ia bine seama. De vei înțelege că este un îndemn la rugă, te roagă, sau de este o chemare la biserică, răspunde chemării și nu pregeta să mergi, că mergi spre mângâierea vieții tale pământești și spre dobândirea vieții celei cerești.

Iar de vei înțelege că este plânsul pentru moartea unui creștin, atunci te roagă pentru iertarea păcatelor lui în împărăția păcii și-a fericirii veșnice. Iar ție să-ți fie ca o amintire înțeleaptă, că fiecare om va trece odată din viața pământească vremelnică, la viața cerească veșnică și deci câtă să fim pregătiți pentru acel înfricoșător ceas.

Pr. Gr. Criveanu
Biserica Lucaci, București.

Concubinaj.

Fiecare știe că după războiu încoace numărul concubinajilor s'a înmulțit în proporții grozave. Unde până la 1914 n'a fost nici un caz de concubinaj, acolo astăzi 3—10% din căsătorii sunt căsătorii nelegitime — concubinaj și în rezultat — copii nelițitimi, a căror viitoare situația ar trebui se ne intereseze. A zice că întâi părinții, chiar și cei nelițitimi, trebuie să se intereseze de soartea și starea civilă a copiilor înseamnă a zice că iarna trebuie se fie frig, dar vara — cald.

Părinții se interesează, dar ce pot ei să facă?

Aduc la preot fel de fel de certificate începând dela „rotnăi comandir“ până la cercul de recrutare, în care se adeverește că cutare-i mort și totodată preotul refuză a-i cununa.

De dobândit dela judecătoria ocolului act de deces nu-i așa ușor. Acolo mărturii sub jurământ, trebuie se spue că de față a fost, când X a murit Declarația în alt fel rezultă respingerea cererii și din așa proces iese zero. La un asemenea caz înțâmplător și eu am asistat.

Rămâne poate calea cea largă a divorțului civil prin Tribunal. Nimic n'ar zice contra, când n'aș avea două cazuri specifice, care cazuri înainte de Tribunalul bisericesc se rezolva îndată.

În special divorțul civil nu mă interesează, cum merg lucrurile în ele în genere n'am cunoștințe. Din parohia mea la Tribunal se rezolvă numai două cazuri, despre care va urma.

1. Femeia a părăsit casa conjugală 20 ani înapoi. Bărbatul caută divorț în Tribunal dela 1920. A cheltuit peste 4000 lei, a umblat pe drumuri cine știe

cât, și încă drept de cununie n'are. Cazul acesta nu-i ceva deosebit, ci-i din cele mai ordinare.

2. Fata din diferite împrejurări-i cununată cu forța, fără voia ei, ce a și declarat la cununie, cu un individ, pe care la și părăsit imediat după căsătorie. Înainte așa căsătorii se, anulau, acum ambele părți dela 1920 cer divorț prin Tribunal și cred că nici în 1923 n'ar obține dreptul de cununie.

Din așa stare de lucruri cine câștiga — nu știm. Iar pagubă trag mulți. Așa cazuri de nevoie atrag după sine concubinaj, din care suferă începând dela stat (nu cred că cu demoralizarea și răzvrătirea poporului în masă statul să câștige) și mântuind cu cei micuți, cari vor rezulta din concubinaj.

În biserică basarabeană chestia despre concubinaj dacă s'a și discutat, n'aveam cunoștințe de s'a făcut vr'au demers pentru limpezirea situației soțiilor a prizonierilor și dispăruților din timpul războiului. Mi aduc aminte, că în 1919 s'a început a face tablouri de numărul concubinajilor prin parohii. Se pare ca la acest punct stăm și astăzi. De se face în alte provincii ceva în asta privință nu cunosc.

Înainte mea se află o parte din lucrările Consistoriului episcopiei Clujului. În lucrările cele se spune că în ultimele zile s'a luat în discuție chestiunea concubinajelor la sate. De a fost aduse hotărâri nu știu. Da e bine că despre concubinaj a început a se vorbi.

Se pare că concubinajul s'a început prin sate atunci, când s'a hotărât soartea soțiilor prizonierilor și dispăruților în războiu.

Ca să se meargă mai repede spre aceasta hotărâre, ar fi bine dacă cercurile s'ar pronunța păreriile sale în asta privință odată cu măsurile care ar stârpi concubinajul.

A lua hotărâri definitive-i dătoră guvernului. Dătoră noastră este de a-i pune în vedere că nelămurirea situației soțiilor dispăruților în războiu aduce satele la dezastru moral și ale recomanda capi noi socotim că vor ușura situația.

Cu cât măsurile sunt mai combinate, cu atât mai încurcate.

Măsura laconică-i una singură: fiindcă pentru Basarabia, Bucovina, Bănat și Transilvania dela începutul războiului a trecut 8 ani, iar pentru regatul nostru 6 ani, soțiile, bărbații cărora nu s'a înapoiat la vatră până la cutare timp (11 ani 1923 sau 1924) sunt libere a se recăsători, dacă n'au alte impedimente.

Pentru unele soții a trecut 8 ani, pentru altele 6. Până când ele se mai aștepte?

Dacă cercurile ar aduce în așa fel hotărâri la cunoștința Arhiepiscopiei spre intervenție către instanțele supreme ale bisericii române, și dacă noi am face asta nu odată, ci neconținut soartea acelor nenorocitelor soții ar fi lămurită și concubinajului i-s'ar pune bariere.

Din ziare știu că într'o ședință al Consistoriului

Bisericesc din Iunie a. c. sub președința I. P. S. S. Mitropolitului Primat s'a discutat chestia despre concubinaj, pusă de *părintele Mălăescu*.

S'a admis, ca soțiile dispăruților în războiu „să se conformeze legii, care prevede un termen anumit” în asemenea cazuri și după care pot fi cununate, *fără să li-se ceară extrasul de moarte al sofului dispărut*.

Se luăm seama că chestia a fost pusă în discuție de un simplu membru. Alta ar fi fost, când ea s'ar pune cu inițiativa bisericeii întregii provincii. Efect mai radical ar fi.

Atunci poate s'ar fi propus că „anumit termen” să se hotărească printr'o lege extraordinară, care lege „să se conformeze” cu cerințele timpului și viața reală, ci nu soțiile „să se conformeze legii”.

Leegea-i pentru oameni și-i alcătuită de oameni. Și dacă ea contra zice vieții, atunci mai ușor lucru de schinbat legea decât de însărcinat fără măsură norodul.

Gilingeni-Bălți-Basarabia 1922 Iulie 17.

I. Doliscinski preot.

Cuvântare

rostită cu ocaziunea întrunirii Cercului religios — Pecica, la desvălirea monumentului eroilor, în Semeac, la sărbătoarea „Înălțarea Domnului”.

Iubiților Ascultători!

Am slujit astăzi parastas pentru odihnă fericită acelor fii ai neamului și bisericeii noastre, cari au murit pe câmpul de război. Am înălțat rugăciuni ferbinti la Părintele ceresc pentru fiii și frații noștri, cari ne-au fost în viață atât de dragi și atât de scumpi, încât la gândul, că nu s'au mai întors acasă ci-și dorm somnul de veci departe de vatra părintească în pământuri străine, sufletele noastre biciuite de durerile amintirilor, parcă zadarnic cearcă să afle popasurile vieții liniștite.

Ei viețuesc în sănurile fericirii vecinice, dar jertfa vieții lor pământeste ne vorbește de zilele fericirii neamului nostru și ne strigă: să nu-i uităm!

Ridicarea monumentului acestuia este o manifestare în chip deosebit a dragostei neprecupețite, a cinstei și recunoștinței întregi a credincioșilor noștri Români de aici față de iubiții lor fii și frați, căzuți pe câmpul de onoare.

* * *

Ne este în vie memorie acel timp, când la sunetul trîmbiței de alarmă a războiului, sute de mii de Români din tot cuprinsul țerii alergară să-și facă datoria de ostași. Păstorii își părăsesc turmele lor, plugarii lasă plugul în brazda moșiei strămoșești, meseriașii leapădă uneltele, intelectualii condeele și luând

cu toții arma în mână, luptaseră ani de-a rândul în nori de gloanțe, prin ploii și vânturi, în noroiul și umezeala șanțierilor de apărare, în viforul zăpezilor pe drumuri desfundate, îndurând toate greumintele și năcazurile, ce le poate născoci mintea omenească.

Inzestrați cu calitățile nobile ale neamului nostru iubit: credința în Dumnezeu, puterea răbdării de a suporta suferințele cele mai grozave, nădejdea în dreptatea ce se coboară din ceruri, aceste virtuți au dat fiilor noștri tăria de a săvârși adevărate fapte de vitejie. Învățați străini de neamul și legea noastră, au preamărit cu cuvinte frumoase eroismul, de care au dat dovezi strălucite feciorii noștri.

Eroismul dovedit cu prisosință, a fost împreunat cu jertfe multe. Hecatombe de tineri voinici în floarea vieții, mormane de bărbați înțelepți cu brațe oțelite de muncă fură jertfiți pe toate câmpurile de luptă, unde sângele omenesc curgea mai din belșug — pe când acasă: mamele își plâneau fiii plecați în luptă, soțiile își jeliu soții căzuți pe locuri străine, iar copilașii nevinovați tânjiau în lipsă și mizerie.

Doamne, Celce vezi și știi toate, Tu cunoști mai bine lanțul suferințelor și năcazurilor, cari ne-a împresorat pe toți deopotrivă, pe cei de pe câmpul de luptă cași pe cei rămași acasă.

* * *

Dacă e drept, că fără Vinerea suferințelor nu se poate închipui Dumineca învierii lui Hristos, numai puțin e drept, că orice neam trebuie să urce Calvarul suferințelor, ca să poată ajunge ziua învierii sale.

Trecutul neamului nostru este un șir neînterupt de suferințe și acesta prelungit cu anii celui mai crâncen război, „au format calea cea lungă spre muntele Golgota, pe care scumpul nostru frați au sfârșit-o, au plinit-o, ridicând și puind crucea morții și mântuirii noastre în vârful ei”. (I. Trifa).

Prin suferințele și moartea martirilor a înviat și s'a întărit creștinismul, prin patimile și moartea iubiților noștri căzuți a înviat și s'a întregit neamul nostru, cuprins astăzi într'o frumoasă horă de unire a fraților Români de pretutindenea. Ei sunt dar morții națiunii, ei sunt eroii, ei sunt mucenicii învierii și întăririi neamului nostru românesc.

Ită de ce, pe lângă jalea ce trebuie să purtăm pentru eroie morți în război, trebuie în același timp să le înpletim și cununi de nemurire și să-i fericim, căci dânsii au devenit coloanele cele mai puternice ale frumoasei și scumpei noastre Patrii. Și, deși au murit cu corpul, viața lor însă va rămânea vecinică între noi, fiindcă numele lor vor fi scrise cu litere de aur în panteonul național al recunoștinței inimilor noastre, ca unii, cari cu prețul vieților au ridicat Patria și Neamul nostru la mărirea sa de astăzi.

Să ne închinăm deci scumpelor lor umbre pen-

tru abnegațiunea, cu care și-au jertfit viața pe altarul iubirei de Patrie și Neam și să ne îndeplinim și noi datoria către Patrie și dâșii.

Când ne gândim, că frații și fiii noștri s'au stins cași cei mulți aprigi rășboinici, mucenici anonimi ai tranșeelor fără o lumină de ceară în mână și fără o cruce creștinească la mormânt, oh, atunci veți înțelege și mai bine, fraților, că prin ridicarea acestui monument, acestei cruci, voi vi-ați făcut numai datoria de amintire vădită în lumea aceasta față de scumpii și iubiții vostri morți.

Dar, ca datoria față de dâșii să fie deplină, să nu uităm a sacrifica din avutul nostru mare-mic, fiecare ce poate, pentru alinarea suferințelor părinților săraci și neputincioși, cari și-au perdut cărja bătrânețelor, pentru mângăerea și ocrotirea văduvelor și orfanilor ajuși la lipsuri și nevoi și numai puțin să ajutorăm și pe schilozii rășboiului, lipsiți, de puterea și brațul de muncă.

În sfârșit să nu uităm, că prin vitejia și jertfele de sânge ale fraților noștri ostași am ajuns să trăim zilele fericite, de ne vedem adunat laolaltă neamul nostru între hotarele întregite ale Patriei noastre iubite. După aceasta au suspinat toate generațiile de veacuri ale neamului românesc și aceasta moștenire sfântă ei ne-au câștigat-o; s'o apărăm deci oricând și împotriva oricui. Să avem grijă, că aproape la toate hotarele, neamuri străine ne pândesc, cari ne urăsc pentru aceasta moștenire frumoasă și bogată. De aceea datoria ne impune, ca să trăim în anire și înțelegere deplină ca frații; să muncim fără zăbavă pe toate terenele și să ne apucăm cu stăruință de curățirea și premenirea moravurilor rele, ce ne stăpănesc. Când vom împlini datoriile acestea, atunci scumpii noștri eroi vor dormi liniștit somnul lor de veci, că n'au murit înzădar; în caz contrar jertfa sângelui lor vărsat, va striga cu blestem asupra noastră, că ne-am făcut nevrednici de moștenirea ce ne-au lăsat-o.

Astfel sărbătorind ziua eroilor noștri, nu vom înceta a vă spune să conțeniți jalea voastră, căci scumpii noștri n'au murit, ci, schimbând gândul și cuvintele în fapte ale martirilor trecutului nostru, alături de dâșii „trăesc și vor trăi în veci în amintirea recunoscătoare a viltorimei, care trebuie să păstreze cu cinste și să preamărească cu însuflețire numele tuturor, cari au luptat luptă bună, au păzit credința și au împlinit cursul vieții și al datoriei lor!” (Dr. Lupaș).

Eroii nu mor.

Pecica, 1922.

Ioan Popescu,
preot.

Intrunirea cercului religios Radna.

Cercul religios „Radna” s'a întrunit în ședință în ziua de 8/21 Septemvre în comuna Șoimoș.

S'a oficiat sf. liturgie în sobor, de către preoții: Alexa Doboș, Cornel Popescu, Dimitrie Ganea, Ilie Chebelev și Ioan Evuțian. Răspunsurile liturgice le-a cântat corul tinerimei din Șoimoș; condus de învățătorul Simion Bârlea. La „Priceastnă” a predicat poporului preotul Ioan Evuțian, despre educația sufletească și creșterea în spirit moral a pruncilor.

După terminarea sf. Liturgiei s'a oficiat serviciul de înmormântare peste corpul exhumat, a unei tinere fecioare, căreia părintil l'au făcut un nou lăcaș de odihnă în grădina bisericii.

Cu aceasta ocaziune preotul comunei Ilie Chebelev a scos la iveală simțul de jertfă a credincioșilor George Stoian și soția, părinții îndurerăți, a tinerei exhumate, cari au făcut și dăruit sf. biserici din loc un clopot în valoare de 10.000 Lei.

La casa credinciosului George Stoian preoții toți au fost chemați la prânzul-pomană. Aici preoții au convenit cu poporenii noii, schimbând unii cu alții vorbe-întărindu-le și mai mult prin aceasta convingerea, că atât în momentele de bucurie, cât și în cele de durere preotul este unicul sfătuitor și mângăitor sincer al poporului.

S'a hotărât în fine, ca viitoarea întrunire religioasă să se țină în comuna Ojvoș în ziua de 14/27 Octomvre (Cuv. Parascheva).
I. E.

Florile alese.

În viața aceasta pământească, oamenii buni și aleși sunt de cele mai multe ori greu încercați. Mulți din ei, prețioși peste măsură neamului și chiar omenirii întregi, sunt smulși fără de veste și tocmai când erau mai mândri, din câmpia lumii aceștea și înălțați la Ziditorul tuturor.

Nedumerit rămâi, când vezi câte un lov — om al bunătății și dreptății! — chinându-se în cele mai negre necazuri; uimit stai, când vezi câte un om, care a sgduit lumea cu faptele sale bune, smuls de pe pământ și lăsând grădina pământească lipsită de cea mai scumpă floare, grădină năpădită în schimb de prea mulți mărăcini și ciulini!

Aceștea sunt oameni plăcuți lui Dumnezeu, pe care îi ceartă prin necazuri, pentru că prea mult îi iubeste; sunt florile sale alese, pe care le smulge de aici mai înainte de vreme, spre a-și împodobi cu ele tronul său divin!

Și acum, iată ce se întâmplă cu niște flori frumoase.

În stația unui drum de fier, trenul se oprește pentru puțin timp. În câmpia din fața gării, călătorii dau năvală și se reped cu toții într-o pajistă cu flori frumoase și mirositoare, pe cari le culeg cu mult nesățiu. Sărmane flori! Frumusețea și mirosul vostru v'au sacrificat! N'ați avut norocul să vă vedeți rodul vieții voastre, căci fără de veste mâini streine v'au cules tocmai atunci când erați mai vioase și mândre; în schimb la vecinii voștri din câmpie — măracini și ciulini — ce vor da roade netrebnice, nimeni nu s'a uitat.

Așa-i și cu viața oamenilor buni și aleși: zilele lor sunt ca floarea cea plăcută a câmpului pe care Dumnezeu adesea o smulge mai înainte de vreme, spre a-și împodobi cerul cu ea!

D. Mușățeanu, preot.

Ucigașul.

Automobilul cu procurorul, medicul de plasă și aghiotantul de jandarmi sosise în satul Lunca, spre a sta de față la autopsia cadavrului ce se găsisse mort în mijlocul drumului. Duminecă fusese horă în sat cu 10 lăutari. Deși satul era mic, totuși dușmănia era foarte mare. Flăcăii nu se înțelegeau de loc: se împărțeau în două tabere. Pe la orele 12, începuse hora. Imbrăcate cu cele mai frumoase halne, cu ghete cu tocuri înalte, cu părul încârlionțat cu drogul, pudrate pe obraz și boite buzele cu roș, începură a sosi fetele mari. Părinții începură și ei a sosi cu câte un copilăș de mână și se așezară mai pe delături pe iarbă privind cum le joacă odraslele. Un moșneag înalt, spătos, cu iarna'n plete, c'o căciulă îndesată până la urechi și cu un cojoc alb și înflorit cu găitane negre și roșii, mai deoparte s'așează pe un butuc și deschide vorba către mai mulți gospodari tineri și le zise:

— Hei, măi băeți, grele timpuri am ajuns și urâte obiceiuri ne-a fost dat să mai vedem azi.

— De ce grăești așa moș Hortolomei, întrebară toți laolaltă.

— Hm, cum să nu grăesc bre, când văd ce mofliceală o ești azi pe capul țăranilor noștri. Am fost dimineața la biserică. Ce mai slujbă face părintelul nostru! Ce frumos cântă el și cum o mai cetit rugăciunile să se oprească ploaia! Dar unde erau sufletele care să asculte aceste rugăciuni înălțate către Dumnezeu, care să înalte și ele rugăciunile către țaria Cerului! Puțini de tot am fost; de se numărau vre'o 30. D'apoi predica cea de la urmă prin care după cum spunea așa de pînțele părintele, ne-chema Mântuitorul la mântuire, la pocăință curată, ce ușurare la suflet a fost! Uite ce-i aici?

Nu-i mai incapa mezeanul satului. Și'mbrăcați toți de te minunezi, și uite cum joacă, cum sar, cum chiuie, cum beau de parcă's timpurile cele vechi! Asta le trebuie la tineretu'ista? Haine strâmte că abia se'ntorc în ele, ghete înalte cu tocuri de-o schioapă la fete și picioarele crăpate și nespălate de la sapă. Hm, măi băeți ce răs deschiat. Uitați-vă cum le șade părul vâlvoaie în cap, parcă-s speriate, cum șede boiaua pe obraz parcă-s niște de celea de la iarmaroace. Fețele albe și roșii de boale, brăzdate de șiroaiele de sudoare și găturile pârлите de soare și negre. Urât de tot. Oare de ce s'a mainuțărît așa tineretu'ista? Toate-s scumpe și lor nu le pasă. Ei, ce bine am trăit noi iștia cari ne ducem. Toate le făceam în casă și trupul și fața totdeauna ni-l păstram curat și'n biserică lui Dumnezeu și în petrecerile de sat. Ce timpuri grele am ajuns și ce obiceiuri urâte! Gospodarii ascultau vorbele înțelepte ale moșneagului, iar hora aci se strângea, aci se lărgea tot mai tare.

Deodată muzica se opri. Un flăcău pomeni alt joc. Un altul opri muzica și porunci un vals. Lăutarii începură, dar încă vre-o 3 flăcăi se repeziră și porunciră „o rusească”. De aci cearta și încăerarea începu. Toți parii se smulseră din garduri. Gospodarii săriră și ei chip pentru despărțire și se încinse o luptă în toată regula. Peste câteva minute se văzu sfârșitul. Vre-o cinci cu capetele sparte, iar unul mort. Vă închipuiți, iubiți cetitori. Era Duminecă, sârbătoare sfântă. Se făcuse slujbă creștină în biserică și după amiază se săvârșia crima. În colbul horei, căci am uitat să spun, hora contenise, ședea cogeamite flăcău mort cu creierii întinși pe pământ bătuti de colb, cu ochii eșiți afară de durere, și cu pânțele tăiat de cuțite, de se vedeau mațele. Un strejer îl străjuia și-l apăra de muște. Părinții lui și frații și rudele se prăpădeau de jele. Doctorul îl hăbuci tot și procurorul învoii înmormântarea. Lângă trupul neînsufletit al flăcăului, jandarmii aduseră pe ucigaș. Cu mâinile umflate de strânsoarea lanțurilor cu care era legat, cu sufletul turburat, cu ochii înroșiți cine știe de ciudă, sau de căință amară, ședea ca o statuie lângă trupul celui ce era frate în holteie. *Iată ucigașul*, strigau toți până și copii.

— Vezi-ți isprava, ticălosule, îl imbrânci mai aproape aghiotantul.

— Vezi-ți răsplata iadului, căne ce ești, adăugă moșneagul. Iar ucigașului îi picară câteva lacrimi pe obraz, oftă prelung, și plecând capul jos, plecă să-și facă osânda pe asta lume.

Ucigașul! Sub câte chipuri nu se vede el prin sat. *Da, uciderea este a patra fiică a fărădelegii*. Pentru bani, pentru pământ, pentru ambiții personale, pentru poftă trupești, lumea se ucide. Sunt pline jurnalele de sute de cazuri. Legile civile îi condamnă pe acest pământ, dar mai mare va fi urgia lui Dumnezeu dincolo. Porunca zice „Să nu ucizi” iar cu-

vântul sfânt glăsuște: „afară căinii... și omorătorii” din împărăția lui Dumnezeu (Apoc. 22¹⁵) iar „cine nu iubește pe fratele său rămâne în moarte, ori cine urăște pe fratele său este omorător de oameni și știți că ori ce omorător de oameni nu are viața veșnică (I Ioan 3¹⁵).” *Petru Chirica, preot.*

INFORMAȚIUNI.

Ziua nașterii M. S. Regina Maria. Duminecă în 16/29 Oct. cu ocazia zilei nașterii iubitei noastre Suverane, s'a celebrat în Catedrala din Arad Te-Deum, de către preoții: A. Popovici, C. Turic și E. Crăciun. A fost de față P. S. S. Părintele Episcop Ioan și toate autoritățile civile și militare. Urăm ani mulți cu bine scumpei noastre Regine.

Sărbările încoronării și biserica papistașă. Nunțiul Marmagi cu arhișoviniștii episcopi unguri Majláth (de origine română) și Glattfelder (șvab) n'au intrat în catedrala încoronării, și n'au asistat la serviciul divin, ci au stat și s'au preumblat prin curte. Exemplul lor l-au urmat și „frații” noștri de sânge, episcopatul gr. cat. cari au preferat societatea arhișoviniștilor și dușmanii noștri seculari, și n'au intrat nici ei în biserică, ca să nu se „spurce” vorba dlui Iorga în contactul cu ortodoxia.

Mulțumită publică. Prin aceasta aducem mulțumită tuturor rudeniilor și cunoscuților, cari din prilejul trecerii la cele eterne, a scumpului și în veci neiutatului nostru, soț, tată și frate Adrian Filip preot în Cherechlu, ne-a mângăiat în persoană ori în scris. Indesebi mulțami P. O. Domn protopop a Șiriei, Mihail Lucuța și M. O. Domnii preoți cari or celebrat la actul înmormântării.

Jaluca familie Filip.

Convocare.

În înțelesul §-lui 10 din Statutele Asociației clerului „Andrei Șaguna” și în conformitate cu hotărârea congresului din anul trecut, convocăm al III-lea congres ordinar, ca **Congres catehetic al preotimii, pe zilele 2/15—3/16 Noemvrie 1922, în Sibiu** cu următorul

Program:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitandă, cu predică și chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea Congresului.
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul casierului.
5. Educația religioasă prin școală.
6. Cine să predea religionea în școala primară?
7. Materia de învățământ religios în școala primară.
8. Educația religioasă în școlile profesionale și de ucenici.

9. **Dotația clerului.**

10. **Propuneri.** (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).

Toți profesorii de religione, precum și cateheții dela diferitele școli, sânt poftiți să ia parte la congres.

Delegați despărțămintelor, aleși în senzul §-lui 6 din Regulament, precum și toți câți doresc să participe, vor binevoi a se anunța din vreme la adresa: Preot P. Morușca, Sibiu, Consistorul mitropolitan. La aceeași adresă vor trimite domnii referenți lucrările, ce li s'au încredințat.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 1/14 Noemvrie a. c. ora 2 d. a. În aceeași zi, la ora 6 se ține consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Dr. Gheorghe Ciuhandu
vicepreședinte al Asociației.

Preot P. Morușca
secretar general.

Organizațiile preoțești din întreaga Țară sânt rugate a-și trimite reprezentanții lor pentru a lua contact și a hotărâ prin înțelegere chestiunile cari privesc deopotrivă clerul ortodox român de pretutindenea. — Oaspeții sânt bine veniți.

Nr. 203—3/1922.

Convocare.

Convoc adunarea generală de toamnă despărțământului Hălmagiu al „Asociației clerului ort. rom. A. Șaguna” pe zilele 5/18 și 6/19 Nov. a. c. Sâmbătă și Dumineca, în localitatea „Societății Meseriașilor și Industriașilor Avram Iancu” în Hălmagiu.

Program:

Ziua I. Sâmbătă 5/18 Noemvrie.

1. Chemarea Duhului Sf. în biserică din loc, la ora 9 dim.
2. Cuvânt de deschidere de președ. desp.
3. Raport despre activitatea despărțământului în 1921.
4. Arondarea nouă a cercurilor religioase.
5. Raport despre chestiunea „Caselor culturale”.
6. Concluz relativ la instălarea „Caselor culturale” în edificiile școalelor conf. rămase fără învățători.
7. Alegerea comitetului și a președ. desp. pe noul period de 3 ani 1922—1924. precum și alor 2 delegați la adunarea gen. a secției și pentru congresul preoțesc.
8. „Chestiunea ieșirii din religia ort. rom.

și trecerile la religia ort. rom. acelor de alte confes." de protopopul C. Lazar.

9. Alegerea Duhovnicului despărțământului.
10. Raportul cassarului despre taxele de membri, inassate în 1920—1922
11. Raportul bibliotecarului.
12. Inscierea de membri noi.
13. Incăssarea taxelor de membri.
14. Propuneri.

După masă :

1. Misiuni interne pentru preoți.
2. „Dătorința preotului de a și mărturisi păcatele” de preoți: A. Teaha și Ilie Cristea.
3. Vecernia și mărturisirea tuturor preoților.
4. Legătura preotului cu Hristos prin sf. cuminecătura” meditație de protopopul C. Lazar și Sabin Stanijan.

Ziua II. Duminecă 6/19 Noemvrie.

1. Sf. Liturgie servită sobornicește în Sf. biserică din loc.
2. „Predica despre pericoapa zilei” de pr. Leon Micluța.
3. Impărtașirea tuturor fraților cu sf. cuminecătură.
4. Incheierea.

Hălmagiu din ședința comit. desp. ținută în Hălmagiu la 2/15 Sept. 1922.

Protopop *Cornel Lazar*,
președ. despărțăm.

Nota: Toți preoți sunt obligați să participeze la adunare sub urmări regulamentare!

CONCURSE.

Nr. 498—922.

Repețit.

Pentru îndeplinirea parohiei gr. ort. rom. Iosași, cu filia Iosașel B. protopopiatul Hălmagiului se publică de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție acestuia în „Biserica și Școala”.

Parohia fiind de clasa II. în lipsa de recurenți de cvalificația poftită să admit și recurenți cu cvalificația de cl. III.

Emolumentele sunt:

1. Sesia paroh. în extensiunea de acum și o grădină paroh. de după care dările publice va avea să le solvească beneficiantul paroh.
2. Birul parohial de fiecare număr de casă cu pământ atât din matră cât și filie câte 30 litri curuz sfărmat.
3. Stolele legale.
4. Casa parohială nu este.
5. Intregirea dotației dela Stat.

Alesul paroh va fi îndătorat să catehizeze la școalele din parohia sa fără alta remunerație.

Reflectanți sunt poștiți a-și înainta în termenul de sus, recursurile lor ajustate conform. regulamentului și adresate Comitetului parohial. Oficiului protopresbit. gr. ort. rom. al Hălmagiului; iar conform. §-ului 33. din Regulam. să se prezenteze cu prealabila învoire a protopresbiterului și sub durata concursului, în bisericile din matră și filie spre a cuvânta respective de a oficia sf. Liturgie făcându-se astfel cunoscut poporului.

Comitetul parohial din Iosaș—Iosașel.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, ppresbit. tract.

—□—

1—3

Repețit.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa III-a Holtmizeș, tractul Buteni, sescrîe concurs din nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesiune parohială, constătătoare din 14 jughere cadastrale, pământ arător, parte fânaș și dreptul de pășune.

2. Birul și 3 Stolele legale.

4. Intregirea dela stat.

Casă parohială nu este.

Alesul e îndătorat a catihiza la școala confesională din loc fără altă remunerație.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile înscrute cu documentele necesare comitetului parohial din Holtmizeș, pe calea oficiului protopresbiterial ortodox român din Buteni, înterminul concursual și să se prezinte într'o Duminecă, ori într'o sărbătoare, în sft. biserică din Holtmizeș, spre a-și arată desteritatea în celea rituale și în oratorie.

Cei din altă dieceză trebuie să aducă învoirea Preasfinției Sale Domnului Episcop diecezan, spre a li se da voe să reflecteze la aceasta parohie.

Comitetul parohial ort. român din Holtmizeș.

În conțelegere cu: *Florian Roxin* protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a din **Bonești**, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Dotație: 1. Casa parohială.

2. Sesie din 24 jugh. parte arător, parte fânaș.

3. Stole legale.

4. Intregire de salar dela Stat.

Preotul va catehiza fără alta dotație la școala conf. când va fi. Va plăti dările publice după sesiie și casa parohială.

Reflectanții să-și înainteze documentele oficiului protopresbiterial din Buteni ținând cont de dispozițiile regulamentului, iar cei din altă dieceză au să dovedească consimțământul Consistorului și respective a Episcopului diecezan de a putea reflecta la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* protopop.

—□—

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Censura presei.